

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

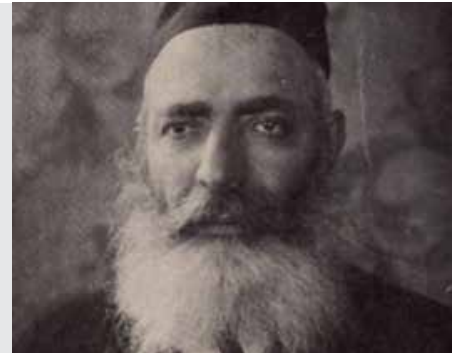
יום רביעי י' שבט תש"פ | דף היומי בבלי: ברכות לג.
דף היומי בהלכה: מסעיף ח' עד תחילת סימן תנ"ד.
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה פרק ז' 'ואם כן' עד סוף פרק ז'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק א משנה יד עד פרק א משנה יז

"לא לשחק במזלגות" - 15 סגולות לפרנסה בעת הסעודה | המשגיח הדהים אותנו: "גם הגויים הכי מגושמים בארה"ב מסכימים עם השיטה שלנו" | מרתק: על מה חושב הגזר, וממה הכרום הכי מתרגש? | 1820

על דא ועל הא

כך המשיך הבחור, עלה ועצר עלה ועצר כמה פעמים. כאשר סוף-סוף כבר הגיע לדלת חדרו של המשגיח, הסתובב וירד חזרה לכיוון חדרו, שם פירק את המזוודה וחזר לסטנדר. מה קרה פה?...

"המלך בקונך וצא" - מה הקשר בין תפילה להתייעצות?

המשגיח, למרות שעדיין לא דיבר עמו מילה, השתנתה מסקנתו בשלוש מאות שישים מעלות.

למעשה:

מכח הסיפור הזה - אותו הוא מגדיר כ'פשוט ונפלא' - ביאר הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל את לשון הגמרא בברכות (כט): "כשאתה יוצא לדרך המלך בקונך וצא, זו תפילת הדרך".

רמז נפלא טמנה לנו הגמרא בלשונה, שתפילה היא מלשון 'המלך' - התייעצות. כיוון שכאשר ניצב אדם בכנות מול הקב"ה ומבקש דבר, דרך זה גופא הוא מברר לעצמו את השאלה - האמנם אני זקוק לאותו דבר.

פלוני זקוק לבגד, אך מנהגו לפקוד שלוש-ארבע חנויות ולברור עשרות בגדים. כאשר הוא יתייצב מול הקב"ה בכנות ויפרט את בקשתו - 'ריבונו של עולם, עניבה סולידית בצבע בצבע קרם שמנת...' או אז יתפוס את עצמו שאולי זה לא נוגע לנפש שהרכישה תהיה מדוקדקת כחוט השערה.

גם התלמיד הזה ממיר, אם היה ניצב בשעת התפילה מול הקב"ה ונמלך בקונו, היה מגיע למסקנה שהנסיעה מיותרת.

נמצא, שתפילה מכילה בקרבה התייעצות עם הקב"ה, כפשוטו!

(הרב ישראל למברגר, מוסף שב"ק בשלח תשע"ד)

מעשה:

אחד מבכירי ישיבת מיר, 'עלטערער' חשוב, נאלץ לנסוע לוורשה לפרק זמן. ארז מעט מחפציו במזוודה קטנה והכין את עצמו לנסיעה.

אבל לפני שיוצאים מהישיבה, הלוא צריכים להיפרד מהמשגיח לקבל ממנו 'צאתכם לשלום'...

חדרו של המשגיח, מרן הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל, היה למעלה. החל הבחור לטפס, אך כבר במדרגה הראשונה נעצר והחל לדבר לעצמו. 'מה אומר למשגיח, שמפני סיבות אלו ואלו מוכרח אני לנסוע לוורשה?...'

טיפס כמה מדרגות נוספות, ושוב נעצר. 'אז אומר למשגיח שאלו ואלו הסיבות!...'

וכך המשיך, עלה ועצר עלה ועצר כמה פעמים. כאשר סוף-סוף כבר הגיע לדלת חדרו של המשגיח, הסתובב וירד את המדרגות לכיוון חדרו, שם פירק את המזוודה וחזר לסטנדר.

מה קרה פה?

כל עוד נמלך הבחור והתייעץ רק עם עצמו, היה משוכנע שהוא מוכרח לנסוע. אך ברגע ששיתף בהתייעצות את דמותו של מרן

מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א ומרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א על בהלת הקורונה: "אין מה לפחד"

"להבדל מטומאות מצרים"; "להרבות בתורה שהיא מגנה ומצילה". גדולי ישראל על נגיף הקורונה

"בימי השובבי"ם המסוגלים, עלינו להילחם בעמלק כנזכר בפרשתנו, להיבדל מכל טומאת מצרים ותרבות העמים", הורה מרן שר התורה, וסיים בברכה המובאת בפרשת השבוע: "ויתקיים בנו 'כל המחלה אשר שמתני במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך".

מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א אמר: "אין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל, צריך לזכור שהכל בהשגחה משמיים, אין מה לפחד. ועלינו להתחזק באמונה שהכל מאתו יתברך ולהרבות בתורה שהיא מגנא ומצלא מכל מרעין בישינ".

הבוקר דווח כי 64 בני אדם נוספים מתו ביממה האחרונה במחוז חובי שבסין, לאחר שנדבקו בנגיף הקורונה. בכך עלה מספר ההרוגים מהנגיף בסין ל-425. כן נרשמו שני מקרי מוות מחוץ לסין. מספר הנדבקים בנגיף בעולם כולו עומד על 20,438. כבר בסוף השבוע שעבר הכריז ארגון הבריאות העולמי (WHO) על מצב חירום בין-לאומי, בעקבות התפשטותו של הנגיף. בעקבות כך, פורסם הבוקר בעיתון 'יתד נאמן' התייחסותם של גדולי ישראל, מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א ומרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א על הנגיף המשתולל.

חדשות דרשו

"אני דורש מעצמי לדעת את הש"ס, ואני צריך את הפידבק הזה, את התגובה שמשקפת לי מה המצב. האם אני באמת יודע מה שלמדתי, או שזה רק עבר לידי חלילה ושום דבר לא נכנס לראש"

הרב ישראל דייטש מסביר בשיחה עם 'הפותר' מדוע החליט להיבחן על 'הדף היומי'

שלהתחיל במסכת קלה זה אולי נחמד יותר, אבל כשמגיעות המסכתות הקשות יש חשש גדול יותר לנפילה. "אבל כשהתחלתי עם מסכת נדה וגם זכיתי לסיים אותה, אני כבר יודע בוודאות שאני יכול ומסוגל ללמוד גם מסכתות קשות, ואפילו להיבחן עליהן ב'דרשו'. עכשיו הלימוד כולו קל יותר, כי אני יודע שבעזרת ה' אסיים את הש"ס כולו, בשונה מאנשים רבים שניגשים ללימוד מלכתחילה בגישה שאומרת ש"נכון שאני לא אצליח לסיים, אבל לפחות אני מתחיל".

למה החלטת להצטרף ל'דרשו' ולהיבחן במסגרת מבחני 'הדף היומי'?

"המבחן הוא המדד להשקעה. אני דורש מעצמי לדעת את הש"ס, ואני צריך את הפידבק הזה, את התגובה שמשקפת לי מה המצב, האם אני באמת יודע מה שלמדתי או שזה רק עבר לידי חלילה ושום דבר לא נכנס לראש? "כשאני נבחן ומקבל ציון, אני מקבל חשק להמשיך להשקיע.

יעקב א. לוסטיגמן

את לימוד 'הדף היומי' התחיל הרב ישראל דייטש עוד לפני שהסתיים המחזור הקודם. "אני חושב שלדעת את הש"ס זאת שאיפה של כל יהודי", הוא אומר בשיחה עם 'הפותר'. "וככל יהודי גם בלבי מקננת שאיפה עזה ללמוד את הש"ס וגם לדעת אותו, לפחות ברמה בסיסית.

"ולכן, כשהתחילו הפרסומים המקדימים וכולם כבר דיברו על זה שבקרוב בקרוב יהיו סיומים ענקיים של הש"ס, ו'דרשו' יוצא בשרשרת אירועים שתהיה בכל רחבי העולם היהודי, זה תפס אותי חזק. החלטתי שאני חייב, אבל חייב להתחיל ולסיים את הש"ס כולו.

"מצד שני, להמתין עוד חודשיים תמימים כדי להתחיל ללמוד את 'הדף היומי'? לא חבל על החודשיים הללו? "לכן התאזרתי בכוחות גדולים, והתחלתי ללמוד ממסכת נדה, למרות שהיא נחשבת למסכת קשה יחסית. אמרתי לעצמי

להמשיך להתאמץ, להתייגע ולשנון, כי אני רוצה שהציון הבא יהיה לא פחות טוב מהציון שקיבלתי במבחן האחרון".

אני רואה שיש מישהו שמכיר בכך שהצלחתי, והמישהו הזה זה אני עצמי. אני לא ביקשתי לקבל מלגה ואין לי צורך בה ב"ה, אני כן רוצה לקבל ציון, וזה מה שדוחף אותי יותר מכל דבר אחר

ט"ו בשבט

קליב בקסטר, מוזמחה אמריקני לפוליגרף, נחשף באקראי לפני כ-50 שנה לכך שלצמחים יש פעילויות רגשיות ברמה גבוהה בדומה לבני אדם. בעקבות זאת הוא ניהל סדרת מחקרים שהדהימו את העולם...

לרגל ט"ו בשבט - הצצה נפלאה לחכמה האלקית שבעולם הצומח

המחקרים שעליהם הם עמלים בהשקעה אדירה של משאבים אנושיים וכלכליים, עדיין לא הגיעו לאפס קצהו של הידע המדויק שאותו חשפו חז"ל בתורה"ק.

מכאוביו של הגזר

בחקר החיים המסתוריים של הצמחים עסקו, ועדיין עוסקים, טובי המומחים בתחום. אלו זוכים להכרה ממלכתית. ה'פראבדה' יצא לפני כשלושה עשורים בכותרת ענק: "צמחים מדברים. כן, הם צועקים". רשות הדיבור נתונה לירחון המדעי הבריטי רב היוקרה נייצ'ר, שציטט תיאור מרתק על תגלית חשובה שסימלה את האות לחשיפתו וגילוי של עולם מופלא - עולם הצומח, שהתגלה כעולם חש ומרגיש.

"במעבדה ליד עמק מאיידה, מוטל לו גזר ביש מזל, אך חי עדיין. הוא קשור ברצועות לשולחנו של 'מנתח'. בבשרו של הגזר (אין כאן טעות, מדובר אכן בגזר) נעוצים שני צינורות זכוכית מלאים בחומר לבן שבתוכם עוברים חוטי חשמל. הצינורות דומים לשתי רגלים שכפותיהן קבורות בבשרו של הגזר. כאשר 'צובטים' את הירך בעזרת זוג מלקחיים מברזל, מיד נרתע הגזר מרוב כאב. "הוא 'צווח' מרוב ייסורים. 'קולו' מבטא זעזוע אין קץ. הוא מחובר למערכת חשמלית בצורה כזו, שהשדר החשמלי של כאבו דוחף זרוע של מנוף עדין מאוד. המנוף מפעיל ראי זעיר, והראי מטיל אלומת אור על הקיר בקצה האחר של החדר, וכך כל אימת שהגזר 'נאנק' מייסורים, הרטט שעובר בו גורם להבזק של אור. כך יש בכוחו של המדע לחשוף את רגשותיו של ירק כה אטום כמו הגזר".

לא רק גזר. גם לפת, צנונית וכרוב מביעים רגשות, חשים ונושמים. על קביעה זו חתום צ'אנדרה בוסה, מדען בעל שם עולמי שחקר את התגובות הפיזיקליות של הצומח. לתגלית מדהימה זו הוא נחשף ביום בהיר, כאשר רעיון מטורף נזרק לו במוח. בוסה חיבר את מכשירי המדידה הרגישים שלו אל העלים של צמח כלשהו, והתוצאה הייתה מדהימה.

בנימין כהן

עולם המדע מתקדם בצעדי צב, ואט אט הוא מאשש ומשלים פערים כלפי נתונים שנמסרו בתורה שבעל פה במסורת היהדות במשך אלפי שנים, ומגלה את מה שידוע לחכמי ישראל על הבריאה כולה ועל עולם הצומח בפרט.

יום חמישה עשר בשבט, המציין את יום ראש השנה לאילנות, מהווה עבורנו הזדמנות נפלאה להציץ לתוך נבכי האילנות, לקלף את שכבת הגזעים והשורשים ולגלות את החכמה הא-להית שטבעה בעולם הצומח תחושות ורגשות כה עדינים.

כמי שאמונים על אמיתותה של תורה, לא הרמנו גבה כשמצאנו במרחבי ים התלמוד והאגדה מידע שאותו חשפו חז"ל על עולמו המופלא של הבורא בכל תחומי החיים, מתורת האסטרונומיה ועד לבוטניקה וזואולוגיה, שבהם גילו חז"ל ידע ובקיאיות מופלאה עד לדיוק מרבי, על אף שלחכמי אומות העולם הדברים נראו כתמוהים ובלתי מדויקים.

כך שנו רבותינו ב'פרקי דרבי אליעזר': "בשעה שכורתים את עץ האילן קולו הולך מסוף העולם ועד סופו ואין קולו נשמע". הספקנים כמובן נטו להכחיש ולזלזל בעובדה זו. וכי מניין להם לדעת שהאילנות משמיעים קול? ובכלל, האם לעולם הצומח ישנם רגשות שאותם הם מביעים בזעקות או במאור פנים?

פרופ' דניאל חיימוביץ, מנהל מכון מן למדעי הצמח באוניברסיטת תל אביב ואחד החוקרים המצוטטים והמוערכים בתחום, מגלה כי "בעשורים האחרונים הרבה חוקרים, גם כאלה שהגיעו לתגליות מעניינות, העדיפו לא לפרסם דברים שקשורים לנקודות הדמיון בין צמחים וחיות, ולו רק מהפחד שייתפסו כשרלטנים".

אך העובדה המתגלית לנגד עינינו מוכיחה ברורות, שהחכמה הא-להית המתפשטת במהלך האלף השישי מגישה לעולם המדע כלים מדעיים שבעזרתם מגלים החוקרים את המידע המדויק שהיה ידוע לחכמי ישראל גם ללא כלי המחקר והמכשור האלקטרוני המתקדם שנמצא בידם. ניתן לומר בבירור, כי

בעקבות זאת הוא ניהל סדרת מחקרים שהדהימו את העולם. יום אחד חיבר בקסטר פוליגרף לעלים של 'דרסנדה', הידוע גם בשמו הפשוט 'עץ הדרקון'. הוא רצה לראות כמה זמן ייקח לעלים להגיב לאחר שהשקה את שורשי העץ. לפי התיאוריה, צמח יגביר את המוליכות שלו ויפחית את התנגדותו לאחר שיספוג מים, והעקומות הנרשמות על הנייר המילימטרי אמורות להתפתל כלפי מעלה. אבל במציאות, העקומה שצוירה התפתלה כלפי מטה. כשמחברים גלאי שקר לגופו של אדם, העט ירשום עקומות שונות על פי השינויים במצב הרוח של האדם. תגובתו של עץ הדרקון הייתה בדיוק כמו גלי תנודות מצב הרוח של האדם. נראה שהעץ היה מאושר כששתה מים.

בקסטר ביקש לבחון אם לאותו צמח יהיו תגובות אחרות כלשהן. הניסיון הוכיח לבקסטר, שאיום על חייו של אדם היא דרך טובה לעורר אצלו תגובה חזקה. בקסטר טבל את העלים של הצמח בתוך כוס קפה חם, ומשלא נרשמה כל תגובה הוא חשב על משהו מבהיל יותר - לשרוף את העלים שהיו מחוברים לפוליגרף.

התוצאה הדהימה אותו: עם אותה מחשבה, עוד בטרם שהגפרור הונח בין אצבעותיו, כבר הופיעה במהירות עקומה הנוטה למעלה על הדף. כשחזר עם גפרור הוא ראה ששיא אחר הופיע על העקומה. למעשה, ברגע שהצמח ראה שבקסטר החליט להתחיל בשריפה, הוא נבהל שוב. אם היה מראה היסוס או חוסר רצון לשרוף את הצמח, התגובות שנרשמו על ידי הפוליגרף לא היו כה חדות. לעומת זאת, כאשר הוא רק העמיד פנים שהוא מתכוון לשרוף את העלים, לצמח לא היו כמעט תגובות. הצמח הצליח אפילו להבחין בין כוונות אמיתיות לבין מזויפות. בקסטר כמעט יצא בריצה לרחוב כדי לצעוק: "צמחים יכולים לחשוב! צמחים יכולים לחשוב!"... עם הגילוי המדהים הזה חייו השתנו לעולם.

לכל עשב - ניגון

"כשהוא שוחק אומר הדק היטב היטב הדק, מפני שהקול יפה לבשמים" (כריתות ו.). הקול אומר אפוא את הכל... ניסיון מכיוון שונה נערך בחברת IBM שבקליפורניה. מסל פוגל, כימאי ששימש כמנחה סמינר ליצירתיות בחברת המחשבים, קיבל לידי את כתב העת 'ארגוסי' שסיקר בהרחבה את ממצאי מחקריו של בקסטר. אחד מתלמידיו שהגיש לידי את כתב העת, הקריא לו את הכותרת ששאלה 'האם לצמחים יש רגשות'. תגובתו הביעה זלזול בסנסציה שאינה ראויה להתייחסות. ולמרות זאת, כעבור מספר ימים כשסקרנותו גברה עליו, הוא עיין בכתב העת ומאז שינה את השקפתו, ובאחת מהרצאותיו הקרובות הוא אף הקריא קטעים מתוך המחקר בפני תלמידיו. תגובות הבוז, כמו הבעת הסקרנות שצפו במהלך ההרצאה, הביאה את אחד מתלמידיו לערוך ניסוי ולבחון האם אכן לצמחים יש רגשות.

כלא מאמין ניסה בוסה שוב ושוב לחזור על הניסוי. התברר לו לתדהמתו הרבה שהצמח מגיב על 'מהלומות' שונות ממש כפי שבעלי חיים מגיבים. זה היה בעצם רק קטע קטן שהשתבץ במחקר עולמי מרתק, שחשף מעט על סודות הבריאה של הצמחים, וכפי שכינו זאת אנשי מדע אשר חקרו את הנושא. הרעיון המהפכני הזה התקבל על ידי המדע השמרני בבוז ובאי אמון מוחלט, אבל ככל שהתרבו ההוכחות לא היה מי שיכול לסתור את הממצאים. בספר חדש על עולמו המסתורי של הצומח שיצא לאור בבריטניה, נפרשת בפנינו היריעה כולה שחושפת טפח מהעולם הזה. מחקריו של בוסה היו מדעיים לכל דבר, אבל קהיליית המדענים הבריטית התקשתה לקלוט את הרעיון המהפכני. התפנית חלה כאשר פרופ' סידני הווארד וינס, פיסילוג ובוטנאי של צמחים נודע מאוקספורד, ומי שהיה בעבר מורהו של בוסה, ביקש לחזות במו עיניו בניסויים של בוסה.

הוא הביא עמו את הווארס בראון, מומחה נוסף לסגולות המיוחדות של הצמחים, ומומחה נוסף, שבא במקומו של האקסלי כמנהל המוזיאון לתולדות הטבע בסאות קנסינגטון, לונדון. "האקסלי היה מקריב כמה שנים מחייו לו רק היה יכול לראות את הניסוי הזה", קרא הווארס בראון את הצמח מגיב על הגירוי. בו במקום הזמין את בוסה לחזור על כל ניסוייו לפני החברה. הפרופסורים המכובדים לא האמינו למראה עיניהם כשצפו דרך מערכת הגדלה מיוחדת כיצד עלה של כרוב מתפתל בעוויתות עזות בשעה שמרתחים אותו למוות. הם חזו כיצד צנן 'מתעיף' ממש כמו שריר, וכועס כאילו הייתה לו מערכת עצבים. ואם לא די בזאת, הרי שברגע 'המוות' חולף בו זעזוע שמזכיר פרפורי גסיסה של בעל חיים.

בוסה זכה להכרה ממלכתית. הוא קיבל תואר אבירות כאות הערכה על מחקריו. (על כך ועוד בהרחבה בספר 'המהפך' מאת הרב זמיר כהן שליט"א עמ 112).

מיותר לציין ששלה התארים וההכרות הבינלאומיות מיותר לחלוטין עבורו. אילו היו אותם חוקרים נכנסים לשערי בית המדרש ושואלים כל דרדק על מחקריהם ותגליותיהם, הם היו זוכים לאמון מוחלט מחד ולהינף יד מבטל. חכמי ישראל שאת תורתם אנו לומדים ומימיהם אנו שותים, ידעו להבין את שפת הצמחים (משמע, הצמחים יש להם שפת דיבור), כמו שידעו להבין שפות שונות של ברואים אחרים. כל צורב וידע ספר יודע לצטט את מאמר חז"ל על רבן יוחנן בן זכאי ש"לא הניח מקרא ומשנה וגמרא, הלכות ואגדות, דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים וגזרות שוות, תקופות (=אסטרונומיה), וגמטריאות, שיחת מלאכי השרת, שיחת שדים ושיחת דקלים" (סוכה כח).

צמחים יכולים לחשוב

קליב בקסטר היה מומחה אמריקני לפוליגרף (גלאי שקר). ב-1966, כשהשתמש בגלאי שקר הוא גילה במקרה שלצמחים יש פעילויות רגשיות ברמה גבוהה בדומה לאלו של בני אדם.

משיב רב יהודה בשם רב: "מלמד שנכנסו כולן בשער אחד". חז"ל מבהירים, שבין כל אחד ואחד מבני החבורה הזו היה מרחק של מאות פרסאות, ואם כך, עולה בגמרא השאלה: "מנא הוו ידעי?", והתשובה המפתיעה על כך היא: "איכא דאמרי, אילני הווה להו, וכיון דכמשי הוו ידעי".

על טיבן של האילנות הללו עומד רבנו גרשום ומבאר: "ג' אילנות היו נטועין בפרדס, שכל אחד היה קורא לכל אחד על שם חברו, ואם היה מייבש אחד מן האילנות שבו, היו יודעין שאין שרוי בטובה אותו שנקרא האילן על שמו".

המרחק הפיזי לא האפיל על התחושה. האילן היטיב לדעת שהחבר שנמצא במקום כה רחוק שרוי כעת במצוקה. האילנות ידעו את המתרחש. בעליהם ידעו לא פחות לזהות את התחושות והמסרים שהאילנות שידרו להם.

רבי אהרן מענדל בהר"ן הכהן, שכיהן כרב קהילת האשכנזים בקהיר, מצייין בספרו 'הנשמה והקדיש' (עמ 32) עובדה נוספת, בה ניתן להיווכח בקלות גם ללא חדר ניסויים וכלי מעבדה:

"וכן תמצא בהצמחים פלא אחר קטן מזה, והוא מה שהיין שבחביות העומד במרתף ישתנה לתוסס מעט, בכל עת תקופת השנה לזמן חניטת הגפנים. ומי מודיע להיין שבמרתף את כל זאת, שהימים ימי בכורי ענבים? אלא שהכוח המושך שבהם רוחני הוא, ומקושר הוא להכוח ההיולי, והוא מקושר ומדובק לכוחו של מעלה. ולא יפלא מה' דבר, שהכוח ההיולי הזה הוא הכוח הראשון שנאצל מאת הבורא ברוך הוא מתחילת בריאת העולם, והוא עודנו עומד ומשמש לפניו ית"ש, והוא עובד עד היום הזה" וכו'.

כיום, לנוכח ה'תגליות' המדעיות, מתאר פרופ' דניאל חיימוביץ עד כמה חוש הראייה הצמחי 'מפותח'.

"צמחים רואים כשאנחנו מתקרבים אליהם, ויודעים כשאנחנו עומדים מעליהם. הם אפילו יודעים אם החולצה שלנו כחולה או אדומה. העציץ במרפסת שלך יודע אם צבעת את הבית או אם הזזת אותו. הוא יודע אם יש בבית אור עמום, לדוגמה: נר בחדר חשוך, ויודע אם עכשיו אמצע היום או בין הערביים; מהיכן מגיע האור שנופל עליו וכמה זמן הוא מאיר. ולא רק שהוא רואה את כל הדברים האלה, הוא גם מסוגל לעבד את המידע ולפעול לפיו באופן הכי יעיל שאפשר.

"הצמחים", מסביר חיימוביץ, "הם לא רק יצור חי ונושם אלא גם חכם ומסתגל, קשוב לסביבתו ומגיב אליה בזמן אמת. רק לאט".

זהו. פשוט לאט. התגליות עוד יגיעו רחוק ככל ששפע החכמה הא-להית יתגבר ויתפשט בעולם, להכיר ולהודיע את מציאותו יתברך.

(המבשר תורני בשלח תשע"ה)

באחד הניסויים שתועדו קטף התלמיד שני עלים משיח מסוים, והניח אחד מהם על השולחן ואת השני סמוך למיטתו. לאחד הקדיש תשומת לב מרובה, מהשני התעלם. "בכל בוקר כשאני מתעורר", סיפר, "אני מסתכל בעלה שליד מיטתי ורוצה שהוא ימשיך לחיות. איני מקדיש תשומת לב לעלה השני". כעבור חודש הזמין פוגל את עמיתיו להתבונן בתוצאות המחקר.

אלו בקושי האמינו לו. העלה שממנו התעלם היה כמוש ונבול לגמרי, השני, זה שהניח ליד מיטתו, היה ירוק ורענן כולו.

ניסוי זה, כמו גם מחקרים אחרים, הגיעו לאוזניו של חוקר סיני. השמועות שסיפרו כי הצמחים שזוכים לטיפול מוזיקאלי מבלבלים ופורחים בצורה בריאה יותר, יצרו עבורו אתגר, מכיון שלדידו היו אלה שמועות חסרות בסיס. החוקר הסיני פיתח מערכת בדיקה מדעית. הוא לקח הרבה צמחים שופעי בריאות, כולם באותו גיל, וחשף אותם - מין אחד בכל פעם - ברדיוס קבוע סביב מקור שהשמיע צלילים של שלושה כלי נגינה.

התוצאות היו מעל למשוער. הצמחים פרחו והפיקו זרעים הרבה מעל הממוצע. לאחר שסידרת ניסויים מדעיים חיזקה את הקביעה הזאת, החליטו חקלאים אחדים ליישם את השיטה כדי להגביר את היבולים. הם הקליטו נעימות של מוזיקה והשמיעו אותן ברמקולים שעה ביום לשישה זנים של אורז שגדלו בשדות. היבולים שנקצרו היו גדולים ב-25 עד 60 אחוזים מהממוצע.

עצי היער מרננים. אילנות שבשדה אומרים פרק שירה לבוראם. לא מן הנמנע מלקבוע שפרקי השירה שעליהם דיברו חז"ל נאמרים על ידי האילנות והצמחים כ'שירה' של ממש. מוזיקה של ממש. הצמחים יודעים לא רק לשמוע שירה ולהתפעל ממנה, אלא אף לזמר שירה ולהשפיע ממנה.

ידועים המה דבריו המאירים של מוהר"ן מברסלב זי"ע: "דע כי כל רועה ורועה יש לו ניגון מיוחד לפי העשבים ולפי המקום שהוא רועה שם, כי כל בהמה ובהמה יש לה עשב מיוחד שהיא צריכה לאוכלו, ולפי העשבים והמקום שרועה שם, כן יש לו ניגון, כי כל עשב ועשב יש לו שירה שאומר, שזה בחינת פרק שירה, ומשירת העשבים נעשה ניגון של הרועה".

המרחק אינו משפיע

התחושות הצמחיות היו ידועות עוד מזמן המקרא, ומסתבר שהאנושות ידעה כיצד להפיק תועלת מהעולם המופלא הזה. על המסופר בספר איוב "וישמעו שלשת רעי איוב את כל הרעה הזאת הבאה עליו, ויבאו איש ממקומו, אליפו התימני ובלדד השוחי וצופר הנעמתי, ויועדו יחדו לבוא לנוד לו ולנחמו" - שואלת הגמרא במסכת בבא בתרא (דף טז) "מאי ויועדו יחדו", ועל כך

האם בזמננו קיימת ההלכה של 'אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק בתפילתו'?

ברכות דף לג

"אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק"

לפי מה שיש לטעון על מה שישד הקובץ שיעורים (פסחים אות לב) בטעם הלכה זו שאין להפסיק מפני הנחש, שכתב הביה"ל (ד"ה אפילו נחש) שהטעם הוא משום שרוב פעמים אין הנחש נושך, והקשה הקובץ שיעורי הרי קי"ל שאין הולכים בנפשות אחר הרוב וא"כ היה לנו לחשוש שמא נחש זה הוא מהמיעוט הנושכים, וביאר הקובץ שיעורים שכיון שרובם אינם ממייתים, נחשב שלא שכיח ההיזק של הנחש, ויש לסמוך על כך ששלוחי מצוה אינן ניזוקין. והגרש"ז אויערבך הוסיף להקשות שהרי יש לחשוש שמא מחמת הפחד לא יכוון בתפילה, ועוד, שהרי 'חמירא סכנתא מאיסורא', לכן ביאר הגרש"ז אויערבך שלא כדבריו, שכיון שרואה שאין הנחש כועס, הרי מובטח לו שלא יזיקנו, ולכן בשעת התפלה אין לו להפסיק [ואפילו הכי מותר להורגו בשבת].

(דרשו)

אם יראה אדם נחש שכרוך על עקבו, האם שייך לדרוש ממנו שלא להפסיק בתפילתו? והנה הלכה היא בהלכות תפילה (שו"ע סימן קד סעיף ג רמ"א, ומשנ"ב שם) שאפילו נחש כרוך על עקבו, לא יפסיק בדיבור לומר לאחר להסירו ממנו, ורק יכול לילך למקום אחר כדי שיפול בהליכתו כי הליכה לא נחשב בזה הפסק, ואם רואה שהנחש כועס ומוכן להזיק, מותר להפסיק מתפילתו ואפילו אינו כרוך עליו רק רואה שבא כנגדו.

ומאליה עולה השאלה, האם בזמננו יהא אדם מן הישוב, שיראה נחש כרוך על עקבו, ולא יטרד מתפילתו מפחד ואימה? וכן הקשה הגרי"ש אלישיב (שיעורי מרן הגרי"ש אלישיב ברכות ל, ב) שלכאורה בזמננו, צריכה הלכה זו להשתנות, כי אין אדם מן הישוב שלא יטרד מנחש הכרוך סביבו? וגם הגרש"ז אויערבך (שש"כ פכ"ה הע' טו) הקשה כן וכתב

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי סיומי הש"ס של 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

* חדש! קבלו תזכורת יומית ללימוד הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

למלאות את המלחיה היטב, לא לשחק בסכינים
ובמזלגות, לחתוך את הלחם בסכין, לא להשאיר
כלים ריקים על השולחן בעת ברכת המזון...

15 סגולות מיוחדות לפרנסה הנוהגות בזמן הסעודה

השלחן לטבול בו, צריך להיות מלא, וזהו סגולה לפרנסה (דברי יחזקאל החדש).

י. בספר 'שער הצלחה' (אות ד') מובא להיזהר שלא יפלו פירורי האוכל, כסגולה לפרנסה, ומקור הדבר הוא בגמרא פסחים קיא א.

יא. בספר 'אלף כתב' (חלק ב אות תתמא) להגאון אב"ד ווערבו זצ"ל, מביא בשם הגה"ק המהר"ם שיק זי"ע, להיזהר שלא לשחק בסכינים ומזלגות של כלי האכילה, כי זה מונע פרנסה.

יב. מפי צדיקים מקובל סגולה לפרנסה שלא ליטול מים אחרונים מכלי שאוכלים בו.

יג. בשולחן ערוך (אורח חיים קפ ב) מובא שכסימן ברכה ישייר האדם חתיכת פת על השולחן בשעת ברכת המזון.

יד. בספה"ק 'קב הישר' (פרק סד) אמר שלא להשאיר בשעת ברכת המזון כלים ריקים על השולחן, כי הברכה אינה חלה על דבר ריק.

טו. החיד"א כתב (ניצוצי אורות על זוה"ק פרשת ויקהל) סגולה לפרנסה לברך ברכת המזון בקול רם ובשמחה ובכוונה. ונתן רמז לזה בפסוק (משלי י יג) 'ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה', כי ברכת המזון היא ברכת ה', היינו מן התורה, ועל ידי זה היא תעשיר, אבל 'ולא יוסיף עצב עמה', ר"ל שיברך בשמחה.

וכן כתב החינוך (מצוה תל): "כך מקובל אני מרבותי ישמרם א-ל, שכל הזהיר בברכת המזון מזונותיו מצויין לא בכבוד כל ימיו".

(מתוך מאמרו של הרב יהודה שרייבר ב'המבשר תורני' בשלח תש"ע)

"הנני ממטיר לכם לחם מן השמים" (שמות טז ד)

א. עצם עריכת סעודה מסוגל לפרנסה, כמו שאמר פעם הרה"ק בעל 'עטרת צבי' מזידיטשוב זי"ע לאחד שהיה דחוק בפרנסה, שיעשה סעודה וירוח לו.

ב. הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זי"ע אמר, כי גם באמירת 'לחיים' יש סגולה לפרנסה, כי כשהולכים שתי הייד"ן נשאר לח"ם.

ג. הרה"ק רבי משה מראזודוב זי"ע אמר בשם זקנו הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע, סגולה לפרנסה שיהא השולחן מכוסה במפה בעת האכילה.

ד. נטילת ידים עם הרבה מים היא סגולה לפרנסה (רפאל המלאך אות פ').

ה. זהירות בברכה אף היא מסוגלת לפרנסה, וכמו שחז"ל השתמשו בנוגע לזה בלשון 'מטבע שטבעו חכמים', ורומז על פרנסה (ספר החיים).

ו. שימוש בסכין חד - אף הוא ידוע כסגולה לפרנסה (ליקוטי מהרי"ח סדר ערב שבת).

ז. הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע אמר שיש להקפיד לחתוך הלחם בסכין ולא לבצוע ביד, כי 'חותך חיים לכל חי' הוא שם של פרנסה, להיפך מעני אשר דרכו בפרוסה (אמרי פנחס שער סדר היום אות קפב).

ח. החיד"א כתב סגולה לומר 'מזמור לדוד ה' רועי וגו' קודם הסעודה, כי יש בו ז"ן תיבות.

ט. הרה"ק משינאווא זי"ע אמר, שהכלי של מלח שמניחים על

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"אני אומר לכם", אמר המשגיח זצ"ל, "שגם הגויים המגושמים ביותר בארה"ב מסכימים עם השיטה שלנו, שההצלחה האמיתית היא רק מעשים טובים ולא הצלחות העוה"ז". ישבנו שם המומים...

המשגיח הגה"צ רבי שלמה ברעוודא זצ"ל מספר על אחת השיחות המופלאות ששמע מומין המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לווינשטיין זצ"ל בבחרותו

והנה לאחר כמה חודשים שלמדנו שם, התחלנו לבקש מהבחורים המבוגרים שישתדלו אצל מרן המשגיח שיקבע ועד מיוחד גם לנו האמריקאים. ואכן הם ביקשו בשבילנו, אבל הוא סירב וכך הוא אמר: "אני רגיל שלישיבתנו ישיבת מיר באים בוגרי ישיבות גדולות אחרות, כאלו שלמדו כבר בגרודנא, בקלעצק, בברנוביץ ואצל רבי ברוך בר בקמניץ, ורק אח"כ היו באים למיר להמשך השתלמותם. ולמעמד ומדרגה כזאת של בחורים אני רגיל לדבר. אבל האמריקאים האלה הם הרי בבחינת תינוקות של בית רבן, ואני לא התמחיתי איך ללמד אל"ף ב"ת לתינוקות, אני לא גננת בגן ילדים"... ככה הוא הסתכל עלינו.

אבל אנחנו אמריקאים, 'בני חוצפה', לא היה אכפת לנו דברי מרן המשגיח, וגם לא התואר שנתן לנו, והשתדלנו עוד ועוד והוא המשיך לסרב. חודשים על חודשים הוא לא הסכים לדבר, עד שנכנע לבסוף וקבע לנו ועד מיוחד.

התישבנו איתו בחדר, זה היה לפנות ערב וכבר נהיה חושך בחדר והוא לא רצה להדליק את החשמל... פשוט ישב לו, ולא דיבר. הוא אמר לעצמו: "מה מדברים לתינוקות של בית רבן?!"... וסוף כל סוף הוא אמר לנו משהו, וזה היה בפעם הראשונה.

ואחר כמה שבועות הוא דיבר איתנו שוב, ובפעם הזאת הוא אמר לנו דברים שהממו אותנו. וכך הוא פתח: "אתם בוודאי חושבים שהדברים שאתם שומעים בישיבתנו, שההצלחות וההנאות מתענגו עוה"ז הן כולן הבל וריק והעיקר הוא ההצלחות האמיתיות, דהיינו מעשים טובים ממש - אתם בטח חושבים שהשיטה הקיצונית הזאת היא רק שלנו, החרדים ביותר, אבל רוב העולם או כולם מתנגדים לשיטה שלנו. שהרי הגויים בוודאי מתנגדים לה, והגויים האמריקאים המגושמים ביותר בוודאי מתנגדים לשיטה שלנו. אבל אני אומר לכם שכולם מסכימים עם השיטה שלנו, וגם הגויים המגושמים ביותר בארצות הברית כולם מסכימים עם השיטה שלנו, שההצלחה האמיתית היא רק מעשים טובים באמת, לא הצלחות העולם הזה".

ישבנו שם המומים... האם המשגיח מכיר את הגויים המגושמים של ארה"ב, אלה ששומן החזיר נוסף מפייהם? והם מסכימים עם השיטה שלו?... בשביל מה נלחמנו חודשים על חודשים לשמוע את מרן המשגיח אם ככה הוא מדבר איתנו.

שח המשגיח הגה"צ רבי שלמה ברעוודא זצ"ל באחת מדרשותיו:

לאחר מלחמת העולם השניה הגיעה ישיבת מיר הקדושה לארה"ב, זו הישיבה שניצלה בנסים גלויים מציפורני הרשעים הארורים רוצחי בני עמנו, הישיבה שעברה את כל שנות המלחמה בשנחאי שבסין שהיתה אז תחת הכיבוש היפני (וזה סיפור בפני עצמו על חסדי ד' יתב"ש ועל הנסים הגלויים שפעל למען הצלת חבורה עצומה של בני תורה ויראת שמים. לאחר המלחמה הגיעו רוב רובם של התלמידים שקיבלו אשרות כניסה מיוחדות לארה"ב).

והנה אני נולדתי בארה"ב ולמדתי בישיבות אמריקאיות, והייתי באותה תקופה בגיל שבו מסיימים את הלימודים במוסד החינוך שלי, אולי קוראים לזה כאן 'גימנסיה' וכדומה, ומורי ורבי בישיבה הקטנה דיבר על לבי שאשתדל להיכנס לישיבת מיר שבאה כעת משנחאי.

אמנם הנהלת הישיבה לא ששה לקבל תלמידים ילידי ארה"ב, שהרי רוב רובם של תלמידי ישיבת מיר שהו בישיבה ברצונם או בעל כרחם במשך כל שנות המלחמה, והיו שם בחורים שלמדו כבר עשר שנים, חמש עשרה שנה, עשרים שנה, והיו בקיאים בש"ס ופוסקים, ואילו אנחנו האמריקאים, מה כבר למדנו, קצת למודי קודש 'בקצה המזלג' האמריקאי. ובכל זאת, היות שרבינו בישיבה הקטנה היה גם הוא מתלמידי ישיבת מיר, וגם היה תלמיד מרן הרב מבריסק זצוק"ל, לכן היה לו שם כח השפעה והוא הכניס אותי ואת בן אחותו ועוד בחור מהכיתה שלנו ונתקבלנו.

והנה אני הכרתי את השפה של הבחורים שדיברו ביידיש, כי הורי לא היו אמריקאים ודיברנו בבית יידיש, ולכן היה לי קל מאוד לשוחח עם הבחורים המבוגרים, לשמוע את השיעורים ולהבינם, וגם לשמוע את מרן המשגיח הקדוש רבנו יחזקאל זצוק"ל. הוא דיבר שלוש פעמים בשבוע לכל הישיבה בבית המדרש, בליל שבת, במוצאי שבת וביום רביעי בבוקר לאחר התפילה לפני ארוחת הבוקר. וחוף מאלה הוא נתן גם שיעורים לפי מדרגות הישיבה, מה שקוראים 'עדים', שבהם היו מתכנסים הבחורים לשעה קלה באיזה חדר, ומרן המשגיח דיבר דברים 'למעשה', עצות לתיקון המדות ולהשיג יר"ש וכו'.

"והנה יום לפני שמת השחקן הזה, מה היו מדברים עליו בעיתונות ובכל כלי התקשורת בעולם? 'איזה עשיר עולמי הוא, איזה מוצלח הוא, יש לו ארמון כאן וארמון שם, והוא נוסע מכאן לשם בחורף ומשם לכאן בקיץ, ואלפים ורבבות מקבלים את פניו. איזה כבוד יש לו' וכו'.

"ויום אחרי זה הוא מת ועכשיו עומדים ליד הקבר להספידו. עוד לא היה בתולדות העולם שעל יד קבר פתוח יגידו בניגון של הספד: 'אוי איזה מכובד שהוא היה, אוי איזה עשיר שהוא היה, אוי איזה מוצלח שהוא היה'. מעולם לא הספידו כך.

"אז מה כן מספידים? או שמחפשים משהו אמיתי, או שבודים משהו בסגנון כזה: 'אוי איזו טוב לב שהוא היה. כשהיה נער הוא גדל בעניות, וגם אחרי שגדל והצליח לא שכח את החברים שלו משנות הנעורים, ואם היו מבקשים ממנו הלוואה הוא היתה נותן. הוא אפילו כיבד את האמא הזקנה שלו ופעם בשנה היה בא לבקר אותה בבית הזקנים. לאמא שלו היתה אחות פרטית יומם ולילה והוא שילם את זה, אוי איזה טוב לב שהוא היה'... ואף אחד לא מזכיר לא את היופי שלו, ולא את הכבוד והפרסומת, מדברים רק ממעשים טובים. למה?!" - כך שאל מרן המשגיח, ואנחנו ישבנו המומים.

ואז הוא ענה: "כי על יד קבר פתוח אדם מגיע לשעה קלה בחייו למצב שהשקר נשכח. כל השוחד של תאוות עוה"ז נעלם, והוא עומד שעה קלה לפני האמת. וכשאדם עומד לפני האמת, לפני קבר פתוח, פתאום הוא 'מבין גדול' מה זה טוב ומה זה שטויות. ואז הוא לא ידבר על האדם שנפטר שום שבח מהבלי העוה"ז, רק על מעשים טובים שיש להם ערך אמיתי.

"הנה הוכחתי לכם שכולם מסכימים אתי ועם שיטת הישיבה שלנו, שהצלחות העוה"ז הם הבל ושווא ורק מעשים טובים הם ההצלחות האמיתיות. אלא שכל החיים שלהם הם משוחדים ושיכורים מתאוות העוה"ז ולא מגיעים לרגע של אמת. אבל אם פעם בחייהם מגיעים לרגע של אמת, כולם מסכימים עם השיטה שלנו, כי היא השיטה האמיתית".

סיים רבי שלמה זצ"ל: "איזו גאונות היא זו!"

(מוסף שב"ק בא תשע"ד)

ותדעו לכם רבותי, שמרן המשגיח היה גאון הגאונים, רק שהוא היה כזה ירא שמים, ומקובל אצל הציבור שירא שמים לא יכול להיות גאון. אבל אם תראו את מה שהדפיסו ממנו במשך השנים, תבחינו איך שכל דרשה שלו מלאה בחידושים. הוא שואל דברים חדשים שאף אחד לא שואל, מביא מדרש ומוציא ממנו דבר שאף אחד לא חשב עליו. ודברים כאלו היו כל פעם שהוא דיבר. כאילו שהוא היה 'מכונה של חידושים'. למרות זאת הוא היה מדבר בתכלית הפשטות, ואפילו מי שהיה לו רק קצת לב היה מקבל רושם אדיר מהתמימות והפשטות שלו.

ישבנו שם דוממים כמו בובות והוא המשיך לדבר. "אני אוכיח לכם שכולם מסכימים לשיטה שלי. הנה ישנם האנשים שמקבלים את המשכורת הגבוהה ביותר כאן בארה"ב, והם השחקנים". אני זוכר שבימים ההם, אם אחד הרוויח ששים דולר לשבוע היתה זו משרה נכבדת ביותר. שכר דירה מרווחת היה ארבעים ושמונה דולר לחודש בלבד, וזה לא היה לפני ששת אלפי שנים, לא בזמן אדם הראשון קודם החטא, זה היה בזמני. ככה שילמו ההורים שלי. אבא שלי היה מלמד בחידר, הוא לימד בבוקר ולימד בצהריים בשביל עוד קצת משכורת. אמנם לא היינו עשירים, אבל המצב היה בסדר גמור.

אבל השחקנים קיבלו אז משכורת של שלושת אלפי דולר לשבוע. שישים דולר כבר היה בסדר, והם קיבלו שלשת אלפים. הם יכלו להיות מלאים מצות כרימון, והנה הם היו בעלי התאוה הכי גדולים בעולם. היו האנשים הכי מפורסמים, היו להם בתים מלאים כל טוב. אנשים אלה היו מפורסמים בכל העולם באופן שלא יאומן כי יסופר.

ומרן המשגיח המשיך לדבר. "והנה כל אדם מת בסוף, וגם מתים, וכל מי שמת עושים לו הלוויה לפני שקוברים אותו וגם עושים לו הספד. איזה דוד או בן דוד קם ואומר כמה מילים. וכך הוא דרך העולם, וגם אלה המיליונרים, בעלי התאוה, כשהם מתים ג"כ עושים להם הלוויה וקבורה ומספידים אותם.

"והנה מת שחקן עשיר אחד, וגם לו עושים הלוויה וכורים לו קבר ושמים את הארון בתוך הקבר, ואז ציבור הידידים והאוהדים עומדים סביבות הקבר ואחד מהם קם ומספיד.

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

כשפתחו מעט את הדלת, ראו שהספה בחדרו של הרבי ריקה - הוי אומר שהרבי לא נח. נכנסו אפוא פנימה, והנה רואים הם את הרבי עומד ליד הסטנדר, כשרגליו בתוך גיגית מלאה מים קפואים!...

- ייגש לדבר עמו. בלית ברירה הרשה לו לפתוח מעט את הדלת, והנה ראו שהספה בחדרו של הרבי ריקה - הוי אומר שהרבי לא נח. נכנסו פנימה, והנה רואים הם את הרבי עומד ליד הסטנדר, כשרגליו בתוך גיגית מלאה מים קפואים! והוא אומר תהלים בהשתפכות הנפש... אז ניגש אליו היהודי, והרבי הורה לו להמתין קימעא עד שיגמור הקפיטל. אחר כך סימן לו לגשת אליו ושוחח עמו על העניין שלשמו הגיע. כשיצא, שאל הרבי את מקורבו שהבטיח לשמור שלא ייכנסו אליו: "למה נתת לאיש להיכנס, הרי ביקשתי ממך שלא תכניס לכאן שום אדם. עכשיו, ראה הלה מה שעשיתי בפנים..." סיפר לו הלה את כל המעשה, שיהודי ההוא התעקש להיכנס, כי היה לו דבר דחוף ולא יכול היה לסרב, והרבי הבין לרוחו. ואז הרהיב עוז ושאל את הרבי: "אינני מבין, הלא הרבי היה עייף מאוד ואמר שהוא רוצה לנוח, אם כן מדוע באמת לא נח?" השיב לו הרבי: "וכי אמרתי שאני רוצה לנוח?! אמרתי רק שאני עייף ויגע..."

(נעם שיח)

שח הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א: את הסיפור הבא שמעתי מיהודי ששמעו בעצמו מבעל המעשה - אחד ממקורבי הרה"ק מטאהש זי"ע:

פעם כשחזר הרבי מנסיעה ארוכה, היה זה בליל שישי, והרבי המשיך את הנהגתו הקדושה כל יום שישי ושבת קודש שלאחריה, וקיבל את הקהל במוצאי שבת עם בגדי שבת עד שעה 7:00 [ביום ראשון] בבוקר! כשעדיין לא נתן תנומה לעיניו מאז ליל שישי. ואז קרא הרבי אליו את אותו מקורב - המספר - ואמר לו שהוא מאוד עייף מכזו עבודה, והוא מבקש ממנו שלא יתן לשום אדם להיכנס אליו עד השעה 1:00 בצהריים.

המקורב אמר לרבי: "בוודאי! אשמור על הרבי! - באמת מגיע לרבי שיתן קצת תנומה לעיניו לאחר כזו עבודה, והרבי יכול להיות סמוך ובטוח שהכל יהיה בסדר, ואף אחד לא יכנס".

הרבי נכנס לחדרו. כעבור כמה שעות הגיע אחד המקורבים וביקש להיכנס אל הרבי בדחיפות, אך השומר מיאן בתוקף להכניסו, ואמר לו שהרבי ציווה שלא ירשה לאף אחד להיכנס.

אך הלה התעקש להיכנס, ואמר ל'שומר': "אני מכיר את הרבי - יתכן מאד שהוא כלל לא ישן... ולאחר הפצרות מרובות הציע שיפתח את הדלת קצת, ואם יראה שהרבי נח, יצא מיד, ואם לא

יומא דהילולא

השניים חזרו אל הישיבה, ומשם שוב אל הבית. בהגיעם, מתייצב רבי יצחק אייזיק וקורא שוב: "חבל, יום כזה יפה, הבה ונטייל עוד מעט". ושוב מטיילים השניים לאורך רחוב יונה...

ליומא דהילולא של הגה"צ רבי יצחק אייזיק שר זצ"ל ראש ישיבת סלבודקה

תמיד באותו גיל, עד לאותו טיול שזכרו נחרט בלב הנער לנצח. היה זה לאחר התפילה בבוקר. הגר"א שר זצ"ל התקרב לעלם הצעיר ואמר לו: "סלבודקער ראש ישיבה וויל איר זאלט עם באגלייטן" - ראש ישיבת סלבודקה רוצה שתלווהו. הנער נעתר לבקשה והתלווה אל ראש הישיבה. באותם ימים, לאחר שניצל ר' אייזיק מהשוואה האימה ובטרם ייסד את ישיבת סלבודקה במרומי גבעת רוקח בב"ב, היה דר ברחוב יונה בסמיכות

המקום, רח' יונה בירושלים. באוויר הצח מטיילים שנים אנה ואנה, האחד גדול מאוד - מרן הגר"ר אייזיק שר זצ"ל, ראש ישיבת סלבודקה; והשני, המלווה, הוא עלם צעיר בשם ברוך מרדכי אזרחי, לימים הגאון הגדול רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א ראש ישיבת 'עטרת ישראל'.

ר' אייזיק מתהלך בגוו זקוף, ומלווהו העלם כפוף ושפוף. לא רק באותו יום הלך העלם הצעיר כפוף ושפוף, כן היה מתהלך

מקום לישיבת חברון בירושלים.

העלם התלווה עמו עד לביתו. ר' אייזיק פנה אליו וקורא: "אה, א שיינער טאג, זייער גוטע לופט" - יום יפה, אויר צח. הבה ונעשה עוד סיבוב".

השניים חזרו אל הישיבה ומשם שוב אל הבית. השניים מגיעים אל הבית, ואז מתייצב ר' אייזיק וקורא שוב: "חבל, יום

כזה יפה, הבה ונטייל עוד מעט". ושוב מטיילים השניים לאורך רחוב יונה וחוזרים שוב אל הבית.

ליד הבית אמר הגר"א שר למלווהו: "ברוך! איך האב דיר גיעוולט ווייזן ווי אזוי גייט א גנרל!" - ברוך! רצייתי להראות לך איך מתהלך גנרל!... "א גוטן טאג" - יום טוב!
(הרב יעקב הייזלה, 'המבשר תורני' בשלח תשס"ט, מפי תלמידו הגאון רבי אברהם טוקר)

השונות היומי

"אתה מגיע לביתי כדי ללוות תרופה מהגמ"ח שלי, אז אולי כבר תביא איתך עבורי צלחות חד פעמיות מהגמ"ח שלך?" - האם הדבר מותר?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

בודאי לא היה טורח להביא לי את כלים.

תשובה: הדבר מותר בלי חשש ופקפוק. והטעם, כפי שהורה ידידי הרה"ג רבי אשר וינד שליט"א מביה"ד של הגרמ"ש קלין שליט"א ומבית ההוראה לעניני ריבית, שמה שהוא מלווה כלים חד פעמיים אין זה תמורת ההלוואה, שהרי לכולם הוא מלווה. ומה שמביא בעצמו את הכלים, זה מאחר שמזדמן לו לבוא אלי. ואף שסיבת בואו היא עבור הלוואת תרופה, מכל מקום ברור שאם היה בא מסיבה אחרת והייתי מבקש ממנו שיביא לי כלים, ג"כ היה מסכים. לכן הדבר מותר. וע"ז נאמר 'מצוה גוררת מצוה'.

שאלה: יש לי גמ"ח תרופות. התקשר אלי אחד מהרחוב הסמוך ושאל האם אפשר לבוא וללוות תרופה מסוימת. אמרתי לו שיבוא ואשמח להלוות לו. תוך שאני מדבר אתו נזכרתי שיש לו גמ"ח כללים חד פעמיים, ואמרתי - הו, זה ממש השגחה פרטית! הרי נחוצות לנו צלחות חד פעמיות בגודל בינוני וגם מזלגות חד פעמיות, אז אם אתה כבר מגיע, אולי תוכל להביא את הכלים החד פעמיים להלוות לנו. האיש שמח להיענות לבקשתי, אך אז התעוררתי שאולי זו ריבית, כמו 'הלווני ואלווך' שמבואר בס' ק"ס ס"ט שאסור לעשות הלוואה תמורת הלוואה. והרי כל מה שהוא מביא את הכלים זה בגלל שאני מלווה לו תרופה, ובלי זה

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

תבשיל שהתבשל בסיר חמץ - האם מותר לאוכלו בפסח?

שבישלו בו חמץ בתוך עשרים וארבע השעות שקדמו לבישול הנוכחי - גם כאשר אין די בכמות התבשיל כדי לבטל את טעם החמץ הנפלט מהסיר, ואסור לאוכלו בפסח, אין חובה לבערו, אך יש להצניעו במקום שלא משתמשים בו בפסח. ומאכל שהתבשל, או 'נכבש' (הושרה בנוזל באופן שנחשב כמבושל), בכלי חמץ בפסח עצמו - אפילו אם הכלי אינו 'בן יומו', חובה לבערו.

מאכל שהתבשל יחד עם חמץ, ולאחר מכן הופרד ממנו כל חמץ, כך שנותר בתבשיל רק 'טעם' חמץ - יש אומרים שאף באופן שטעם החמץ אינו 'בטל', ויש איסור דאורייתא באכילת התבשיל (בהתאם לכללי 'ביטול' באיסורים אחרים), אין בו איסור 'בל יראה' ו'בל ימצא', כיון שהחמץ שבו אינו 'נראה', ואינו 'מצוי'; אך מדרבנן חובה לבערו, מחשש שיאכלנו. ויש אומרים שיש בו איסור בל יראה ובל ימצא, (לפחות במקרה שיש 'כזית' בכל הטעם שבתבשיל).

ותבשיל שהתבשל לפני פסח בסיר חמץ 'בן יומו', דהיינו

[משנ"ב תמב, א; ביאורים ומוספים דרשו, 3, 7 ו 11]

האם ראוי לכל אדם לפקח בעצמו על טחינת החיטה לצורך אפיית המצות?

עליה בעצמו, או למנות לשם כך אדם הבקי בענין הטחינה - עדיף שימנה את אדם זה, מאשר שיפקח בעצמו.

וגם כשבעל המטחנה מוחזק לירא שמים, אין לסמוך עליו שהכל יעשה כדיון, משום שבדבר המיועד לרבים אין לסמוך אלא על משגיח המחזיק בתפקידו על פי רב המקום וכדומה.

[שו"ע תנג, ח, ומשנ"ב מא; עו"ש ח; ביאורים ומוספים דרשו, 50]

מנהג 'אנשי מעשה' כבר מימות חכמינו ז"ל, לפקח בעצמם על טחינת החיטה לצורך הפסח, על מנת לוודא שהיא מבוצעת ללא חשש חימוץ; וזאת על פי הכלל האמור בכל המצוות: 'מצוה בו יותר מבשלוחו', כלומר, שראוי לאדם לקיים בעצמו את מצוותיו, ולא באמצעות שליח.

אך כמובן, מי שאינו בקי בענין הטחינה, ויש לו אפשרות לפקח

מהו פרק הזמן הנדרש לשהייה בין טחינת החיטה ללישת הבצק של המצות?

הוא חם, מתחממים גם המים שהוא נילוש בהם, ובכך מואץ תהליך חימוץ העיסה; וצריך אפוא להמתין עד להצטננות הקמח. ודין זה אמור לגבי כל סוגי הריחיים. ובדיעבד, אם לש את הקמח מיד לאחר טחינתו, ניתן להשתמש בו לפסח, אך יש לעסוק בעיסה זו במהירות יתירה.

[שו"ע תנג, ט, משנ"ב מב-מג, ושעה"צ עא]

את טחינת החיטה לצורך אפיית המצות, יש לבצע לכתחילה ארבעים ושמונה שעות או יותר לפני הלישה. ואם הדבר אינו אפשרי, יש לבצע את הטחינה לפחות עשרים וארבע שעות לפני הלישה; ואם גם זה אינו אפשרי, יש להמתין לפחות לילה אחד בין הטחינה ללישה.

וטעם הדבר, מפני שהקמח מתחמם בשעת הטחינה, וכאשר

כיצד ניתן להכשיר אבני ריחיים לפסח?

ללא ניקור, אך לאחר ניפוי הקמח, ובתנאי שטחינת הקמח והאפייה תעשינה לפני הפסח. ועם זאת, לצורך מצות אכילת מצה בליל הסדר, אשר חובה מן הדין לקיימה ב'מצה שמורה' (ראה תקציר לשלשום), אין ליטול מקמח זה שיש בו חשש כלשהו של חמץ, מפני שאינו נחשב לשמור בשמירה המיוחדת הנדרשת למצה זו.

[שו"ע תנג, ח, משנ"ב לט, ושעה"צ סז; וראה שם, סז]

אבני ריחיים שהשתמשו בהם לדגן ש'נלתת' במים, ניתן להשתמש בהן לטחינת החיטה לצורך אפיית המצות, לאחר 'ניקור', דהיינו הסרת השיכבה העליונה של אבני הריחיים. אולם, אף לאחר הניקור, אין לאפות את המצות מהקמח הראשון שנטחן בהן.

ובדיעבד, או בשעת הדחק, מותר להשתמש באבני הריחיים אף

* בעת הובלת שקי קמח על גבי בהמה, אסור להניחם ישירות על גב הבהמה, אלא על גבי אוכף וכדומה, משום שגוף הבהמה מחמם את הקמח, ויש לחשוש שהחימום יגרום להאצת תהליך ה'חימוץ' בשעת הלישה.
* על פי עיקר ההלכה, זיעת בעלי חיים אינה מחמיצה, וגם אינה מאיצה את תהליך החימוץ.
* לכתחילה אין לאחסן קמח המיועד לפסח בשק קמח משומש; ואם צריך להשתמש בו, יש להתיר את תפריו, ולכבסו. בדיעבד, אף אם לא התיר את התפרים, ניתן להשתמש בקמח לצורך הפסח.

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

חמש העצות של ה'חפץ חיים' כיצד לקיים כראוי את מצוות זכירת מעשה מרים כדי להינצל על ידי כך מאיסור לשון הרע

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

העונש שקיבלה מרים בגלל החטא, אבל אם יתבונן בכך ודאי תועיל לו עצתו של הקב"ה להימנע מזה החטא [וראה בשמירת הלשון (שער התבונה פי"ב) שהאריך לבאר ענין זה].

הסיבה השלישית - שאף אם מכיר בחומר החטא, מתייחס ואומר מה תועיל זכירה זו של מרים, שהרי רבים זכרו ולא עלתה בידם. ואין לומר כן, אלא יתבונן בדבר ויראה שאחר כמה שבועות שיתרגל, תועיל מאד זכירה זו להינצל מהחטא.

הסיבה הרביעית - אם האדם אינו שומר את עצמו מהדברים המביאים לידי חטא לשון הרע, לא תעזור לו עצה זו של זכירת מעשה מרים. והעצה לזה, לדעת ולהשכיל מה הם הדברים המביאים לכך, ויש ללמוד בספר שמירת הלשון שער התבונה (פרק טז), שם נכתבו הדברים שיש להיזהר מהם כדי שלא לבוא לידי חטא זה.

הסיבה החמישית - שאחר שאדם הרבה בחטא זה, כבר מסיתו היצר להתייחס שאין לו תקוה ולא תועיל לו שום סגולה, ונופל עוד ועוד. והעצה לזה, להתחזק מאד ולעשות תשובה על העבר ולהתחזק על העתיד, שאם לא כן יפיל היצר את האדם ויסיתנו עד שאול.

בסעיף ג' מהפתיחה (לאיון) כותב ה'חפץ חיים' שהמספר לשון הרע עובר גם על מה שנאמר בתורה (דברים כד, ח): "השֹׁמֵר בְּנֶגַע הַצָּרְעָת לְשֹׁמֵר מְאֹד וְלִעֲשׂוֹת", וכמבואר בחז"ל שמלבד עצם האיסור שנאמר כאן, שמי שיש בו נגע ישמר שלא לקצוץ, אזי במה שהוסיפה התורה וכתבה 'לְשֹׁמֵר מְאֹד' - הכוונה שלא לשכוח מלהזהר מלשון הרע, כדי שלא תבוא עליך הצרעת על ידי סיפור זה.

והנה מבואר בחז"ל, שהדרך ל'לשמור מאד' היא, על ידי אמירת הפסוק 'זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים וגו'. ולכאורה, הלא אנו אומרים פסוק זה מדי יום, ועדיין איננו מרגישים שהדבר פועל עלינו להישמר מחטא לשון הרע? אכן, ה'חפץ חיים' בספרו 'זכור למרים' (פרק א') ביאר את הסיבות לכך, ואת הדרך להתגבר עליהן, וביאורים ומוספים כאן מביאים את תמצית דבריו שם:

הסיבה הראשונה - כיון שאין האדם מכיר בחטא זה ובחומרותו. ולכן עליו להכיר בחומר החטא, וללמוד את הפתיחה לספר חפץ חיים ואת שער הזכירה מספר שמירת הלשון, ואז יכיר גודל החטא.

הסיבה השנייה - שאומרים פסוק זה אך אין מתבוננים במרירות

' בשבט | רבי יוסף יצחק ב"ר שלום דובער שניאורסון זצ"ל, הרי"צ מליובאוויטש

יארצייט:

שכ"ה: רבי מאיר ב"ר יצחק קצנלבוג זצ"ל, מפאדווה.
 תקל"ז: רבי שלום (ב"ר יצחק) מזרחי דידיע שרעבי זצ"ל, בעל סידור הרש"ש, רחובות הנהר, נהר שלום ועוד.
 תקע"ג: רבי שלמה ב"ר אברהם פלאם זצ"ל, המגיד מלוצק, אב"ד לוצק וקוריץ, בעל מגיד דבריו ליעקב, דברת שלמה.
 תר"ע: רבי שמעון בן אליהו זצ"ל, מרבני בוכרה, בעל מקראי קודש, זכר צדיק ופרי עץ הדר.
 תש"ה: רבי יששכר שלמה ב"ר יצחק טייכטל זצ"ל הי"ד, אב"ד פישטיאן, בעל משנה שכיר.
 תשי"י: רבי יוסף יצחק ב"ר שלום דובער שניאורסון זצ"ל, הרי"צ מליובאוויטש.
 תשי"ב: רבי יצחק אייזיק ב"ר יוסף חיים שר זצ"ל, ר"י סלבודקא, בעל לקט שיחות מוסר.
 תשי"ט: רבי רחמים חי חויתא ב"ר חנינא הכהן זצ"ל, ראב"ד ג'רבה ומושב ברכיה, בעל מנחת כהן, שמחת כהן ועוד.
 תשמ"א: רבי יוסף צבי ב"ר יעקב יהודה סלנט זצ"ל, ר"י רבנו חיים יוסף ועוד, בעל באר יוסף.

כאשר ראש ישיבת מיר הג"ר ביינוש פינקל חלה, הוא נשאל מהיכן השיג כספים לשיבה, אך סירב לענות, ורק אמר: "אל תסמכו על ההוא". הסובבים התקשו להבין מי הוא אותו 'ההוא' שכל כך אכזב את הישיבה, והוא הסביר: "אל תהיו תלויים על 'ההוא' של העולם - ההוא נתן, ההוא יתן, ההוא לא רוצה לתת. תזכרו תמיד שזה שנותן הוא השי"ת".
 (בכל נפשך - תולדות הגרנ"צ פינקל עמ' 113)

כאשר אנו זקוקים לצרכים מסוימים, נשתדל לבטוח רק בקב"ה, ולא בבני אדם
 (כגון בפרנסה - לא לבטוח בראש כולל, במעביד או בעשיר מסוים וכדו')